

STATUT GRADA DUBROVNIKA IZ 1272. O ŽIVOTINJAMA I ŽIVOTINJSKIM PROIZVODIMA I VETERINARSKA SLUŽBA U STAROM DUBROVNIKU

The Statute of Dubrovnik (1272) on animals and animal products and veterinary service in the old city of Dubrovnik

Džaja, P., K. Severin., Ž. Grabarević., D. Agičić., I. Vranješ, E. Šatrović

Sažetak

Statut grada Dubrovnika iz 1272. g. ima osam knjiga i ukupno 484 glave – članka (Prva knjiga ima 34 glave, Druga knjiga 33, Treća knjiga 58, Četvrta knjiga 80, Peta knjiga 45, Šesta knjiga 68, Sedma knjiga 67 i Osmo knjiga 99) od čega na životinje i proizvode životinjskog podrijetla otpada 19 glava (3,92%). U Trećoj i Petoj knjizi uopće se ne govori o životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla, u Prvoj knjizi govori se u 12 glava, u Drugoj i Sedmoj u jednoj glavi, u Šestoj u tri glave te u Osmoj knjizi u dvije glave. Najveći broj glava posvećen je ribarenju, ribarima i njihovoj obvezi davanja knezu, njegovu zamjeniku, prokaraturima, glavnom majstoru crkve i drugima. U starom Dubrovniku veterinar empirik spominje se od 1364. g. pod različitim nazivima. Plaća običnih konjušara bila je od 100 do 120 perpera godišnje uz besplatan stan, radionicu te mogućnost naplaćivanja svojih usluga općini i privatnicima. Imali su i monopol na izrađivanje potkova i čavala, tj. bili su plaćeni za obvezan boravak u Dubrovniku i stajanje na raspolaganju općini i svim privatnicima. Od liječenja konja spominje se jedna usluga, i to puštanje krvi koje se plaćalo jedan groš po konju. Usluga potkivanja za sva četiri ekstremiteta naplaćivala se od 4 do 6 groša, a nove potkove za četiri ekstremiteta odgovarajućim čavlima koštale su 3 groša.

Ključne riječi: Statut grada Dubrovnika iz 1272. g., životinje, životinjski proizvodi, konjušari

Abstract

The Statute of Dubrovnik from 1272 is divided into eight statute books and have total of 484 chapters (the first book - 34 chapters, the second book - 33 chapters, the third book - 58 chapters, the fourth book - 80 chapters, the fifth book - 45 chapters, the sixth book - 68 chapters, the seventh - 67 and eighth - 99 chapters) and from a total of all chapters in all of the books 19 (3.92%) chapters are about animals and animal products. The third and fifth books aren't about animals and animal products unlike 12 chapters in the first, one chapter in the second and third, three chapters in the sixth and two in the eighth book. The largest number of chapters are dedicated to fishing, fishermen and their obligation to the prince, his deputy, procurators, and the main church master and to others. In the old Dubrovnik the veterinarian empiricist are mentioned in 1364 under different names. The salary of ordinary grooms was 100-120 perpers per year including a free apartment, workshop and the possibility of charging for their services to municipality and private individuals. They had also the monopoly on making horseshoes and nails ie they were paid for mandatory accommodation in Dubrovnik and to be at disposal to municipality and private individuals. From all the treatment of horses one service, the bloodletting, is mentioned which was paid one groat per horse. The farrier's service for all four limbs are charged 4-6 groats, and new horseshoes for four limbs with appropriate nails are cost three groats.

Key words: The Statute of Dubrovnik from 1272, animals, animal products, groom

Dr. sc. Petar DŽAJA, dr. med. vet., redoviti profesor, dr. sc. Krešimir SEVERIN, dr. med. vet., docent, dr. sc. Željko GRABAREVIĆ, dr. med. vet., redoviti profesor, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Damir AGIČIĆ, dr. med. vet., Veterinarski ured Slavonski Brod; mr. Ivo VRANJEŠ, dr. med. vet., Veterinarska stanica Križevci, dr. sc. Edin ŠATROVIĆ, dr. med. vet., docent, Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu

Da bismo bolje razumjeli zakonodavstvo starog Dubrovnika, evo nekoliko možda nepoznatih riječi koje su se rabile u zakonodavstvu tog doba u Dubrovniku. One se odnose na njegov dio koji govori o životinjama i životinjskim proizvodima. Folar je vrsta novca – 1/30 groša, 1 libra je 328 grama, mogoriš je daća na vinograde koje su Dubrovčani posjedovali na susjednim slavenskim zemljama, milijar je 1.000 jedinica različitih mjera, centenar je 100 jedinica različitih mjera, londar je vrsta barke, katabalt je koža grimizne boje, a kordoban koža obrađena na kordopski način. U Dubrovačkom zakonodavstvu iz 1272. g., s obzirom na njegovih osam knjiga, slobodno možemo zaključiti da se mali dio njega odnosi na životinje i životinjske proizvode. Tamo gdje se i spominju, zakonski su obrađene kao nagrade koje su se davale u robi, bilo prokaraturima, glavnom majstoru izgradnje crkve, odnosno knezu bilo njegovu zamjeniku.

Životinje

U Prvoj knjizi, 6. glavi propisano je što knez dobiva od klaonice. Tako je bilo propisano da gospodin knez od gradske klaonice dobije šesnaest folara od svakog vola ili krave koji se u toj klaonici kolju radi prodaje; 8 folara od svake svinje, a od svake druge živine, tj. od brava ili ovna, jarca ili koze te ostalih sličnih živina 4 folara. To je davanje vrijedilo ako su zaklane životinje bile starije od šest mjeseci i ako su klane radi prodaje. Ako su bile stare od pola godine do jedne godine, tu je starost prosuđivao onaj tko je u kneževu ime nadzirao klaonicu. Od životinja koje su bile stare do šest mjeseci knez nije dobivao ništa. Ako je netko zaklao ili dao zaklati neku od spomenutih životinja, te je odnio svojoj kući ne prodavši od nje ništa, nije bio obvezan išta dati knezu. Knezu se nije ništa davalo ni za zaklane životinje u pokladnu nedjelju. **U Prvoj knjizi, 7. glavi** propisano je da dubrovački mesari dođu knezu u Dvor, a on ih u ime kolendovanja nagrađivao. **U Prvoj knjizi, 10. glavi** navedeno je što knez prima od ribara. Ta je nagrada ovisila o ulovu i vrsti ribarenja. Tako je navedeno ako koja ribarska barka krene u ribolov mrežama do Lastova ili Korčule, ili pak na područje Korčule, od ribe što je s Božjom pomoći ulove ribari su dužni dati gospodaru knezu dio kakav dobije svaki mornar te barke. A ako s gripom za iglice pođe u lov na iglice, onaj koji ponese mrežu grip dužan je od te ribe dati gospodinu knezu onoliko dio koliki dobiva svaki mornar. Jednako tako, toliko treba dobiti za lokarde. Ako pak koja barka ili londar isplove u ribolov noću pod svijećom na skuše ili širune, pa ih ulove stotinu i više, ribari su dužni dati gospodinu knezu šest riba, na stotinu do pedeset riba ribari su trebali dati tri ribe, a na manje od pedeset

nisu ništa davali gospodinu knezu. One ribarice koje odlaze na ribarenje mrežama i dovoze u Dubrovnik posluženu ribu od tri dana i više, davali su gospodinu knezu po svakom brodu od te poslužene ribe dvije ribe, jednu od boljih i većih, drugu od srednjih, te treću pak njegovu zamjeniku. Od mreže potegače i trstike s udicom te mreže vojge ne daje se gospodinu knezu ništa od iglica. Ribari su dolazili gospodinu knezu na Dvor na staru godinu, a on im je po starinskom običaju davao pet groševa. Ostalim ribarima koji odlaze u ribolov s drugim ribarskim priborom, gospodin knez nije davao ništa. **U Prvoj knjizi, 11. glavi** određeno je kada knez naređuje ribarenje u vodama Omble. Tako je gospodin knez, ako mu se sviđi, mogao po svojoj volji zaštititi od ribarenja vodu zvanu Ombla 15 dana pred blagdan Rođenja Gospodnjeg, i po svojoj volji odrediti da se u njoj ribari pred Božić. Ribari su odlazili ribariti u tu vodu iz ljubavi prema njemu i na njegovu zamolbu, a ne zbog obveze. I knežev je zamjenik bio dužan ići s ribarima ako se sviđi gospodinu knezu, a morali su ići na trošak gospodina kneza, pa ako bi im Bog dao da ulove ribe, gospodin knez ih je nagrađivao po svojoj volji i htijenju. **U Prvoj knjizi, 17. glavi** navodi se da je knez od krave koja se davala za daću za vinograde koje su Dubrovčani posjedovali u susjednim slavenskim zemljama dobiti bila jedan i pol suhi but, a knežev je zamjenik sve ostalo meso krave podijelio uglednim Dubrovčanima. **Prva knjiga, 18. glava** propisuje što ribari daju nadbiskupu. Tako, ako je koja ribarska barka pošla na Lastovo, Korčulu ili područje Korčule ribariti mrežama, od ribe koju im Gospodin dade ribari su, nakon što su namirili svoje troškove, morali dati gospodinu nadbiskupu jedan dio po svakoj barci koliko je primio svaki od mornara. Ako se dogodilo da grip igličar pođe u ribolov na iglice, onaj čiji je grip morao je od te ribe, namirivši svoje troškove, dati gospodinu nadbiskupu jedan dio, to jest onoliko koliko je dobivao svaki od mornara. Jednako je dobivao od gripa i lokarde. No, ako je koja barka pošla u ribolov noću pod svijeću loviti lokarde i širune, pa je uhvatila sto i više riba, ribari su morali gospodinu nadbiskupu dati šest riba, a ne više, ako su ulovili od pedeset do sto riba, morali su dati tri ribe, a od ulova manjeg od pedeset riba nisu davali ništa. Gospodin nadbiskup, ako je želio, mogao je narediti da se zaštiti ribarenje oko voda zvanih Ombla i tu dopustiti ribarenje na Veliki četvrtak, na dan Večere Gospodnje, po svojoj volji. Ako je blagdan sv. Benedikta padao na Veliki četvrtak, tada je opat sv. Benedikta trebao dati loviti u vodama Omble na polovicu s gospodinom nadbiskupom, ali na trošak obiju strana. **Prva knjiga, 21. glava** navodi ako je gospodin lokrumski opat htio narediti da se zaštiti voda Ombla od ribarenja za blagdan sv. Benedikta, mogao je dati

da se u njoj ribari pod nadzorom osam dana pred taj blagdan. **Prva knjiga, 23. glava** propisuje da na čast Blažene Djevice Marije od 29. listopada 1293. g. svi trgovci koji šalju svoju robu u slavenske krajeve moraju crkvi sv. Marije platiti jedan groš za svaki tovar, od magarca pak moraju platiti za pola tovara izuzev vina, soli i smokava. **Prva knjiga, 26. glava** propisuje što prokaraturi dobivaju od ribara. U njoj se navodi da svaka ribarska barka ili londar koji pođu u ribolov noću pod svijeću na lokarde ili širune moraju prokaraturima crkve sv. Marije od sto riba i iznad toga dati šest osrednjih riba, od sto pedeset tri ribe, a od pedeset i manje od toga nijedna barka nije davala ništa. Te je ribe trebalo podijeliti na dva dijela s tim da polovica pripada prokaraturima sv. Marije, a druga polovica glavnom majstoru gradnje crkve sv. Marije. Prokaraturi su svoju polovicu ribe mogli slobodno dati glavnom majstoru. Barke koje idu u ribolov s gripom na iglice morale su prokaraturima po svakoj barci dati onoliko ribe koliko prima jedan od ribara kao svoj dio, i te je ribe trebalo podijeliti kako je rečeno. Sve, pak, barke koje pođu u ribolov s gripom na lokarde i širune, jedan dio ribe daju prokaraturima, a oni su bili dužni te ribe podijeliti kako je rečeno. Jednako tako, prokaraturi gradnje crkve sv. Marije dužni su glavnom majstoru spomenute crkve za Božić dati osrednje prase ili jedan perper, kako sami odluče iz dobara same crkve, a o Uskrsu jednog brava ili pola perpera. I o Novoj godini dužni su prokaraturi crkve sv. Marije dati glavnom majstoru crkve dva groša, a svakom majstoru koji bude radio 12 milijarensa. Također, svakom majstoru koji bude radio moraju dati jedan čerak prasca ili tri karube folara, za Uskrsnuće Gospodnje čerak brava ili dvije karube, a na prokaraturima je da odluče hoće li to biti iz dobara crkve ili ne. Klerici sv. Marije na Novu godinu svečano idu prokaraturima i oni im iz dobara crkve daju jedan perper i piće. **Prva knjiga, 27. glava** propisuje službu glavnog majstora u gradnji crkve sv. Marije i ono što on dobiva. Tako je glavni majstor crkve trebao dobiti polovicu ribe koja pripada prokaraturima, to jest pola njihovih dijelova. Ako su prokaraturi dobili šest riba, glavni je majstor dobivao tri ribe, pa tako i ako ih je bilo više. Zatim, glavni majstor od prokaratura dobivao je jedno prase ili jedan perper za Božić, a to se moralo dati od crkvenih dobara. U **Prvoj knjizi, 29. glavi** propisana je dužnost i obveza kneževa zamjenika. Za Božić, kad bi gospodin knez naredio da se ribari u Ombli, sam je zamjenik morao ići s ribarima. Ako je koji mesar ili ribar odbio položiti račun kneštvu, zamjenik je morao učiniti obračun i pozvati toliko tlačnika za potrebe općine koliko mu gospodin knez naredi. **Prva knjiga, 30. glava** propisuje dužnosti i dobivanja kneževa zamjenika. Uz 23 perpera godišnje plaće knežev je zamjenik

dobivao svake nedjelje od gospodina kneza jedan but od mesa iz mesnica. Od ribara je od lokarda i širuna dobivao polovicu od onoga što dobiva knez, jednako tako od gripa za iglice. Od krava na račun mogoriša zamjenik je dobivao kožu i vime. Od barki koje odlaze noću i provode tri dana u ribolovu dobivao je jednu osrednju osoljenu ribu.

Druga knjiga, 33. glava opisuje prisegu noćnih čuvara. Tako su se oni obvezali da će zaplijeniti tovarnu stoku i uhititi ljude koji dovezu vino te će ih zadržati do jutra kad će ih odvesti gospodinu knezu, a od tog vina polovica je pripadala njemu. Zaklinjao se da će zadržati sve namirnice koje netko danju ili noću nepropisno donese, a i čovjeka koji ih donese. Privest će ga gospodinu knezu, platit će jedan perper od čega će njemu pripasti četvrtina, a od spomenutih namirnica polovina. Ako bi doznao da netko prodaje namirnice, morao ga je prijaviti gospodinu knezu i od te je globe dobivao četvrtinu. **Šesta knjiga, 27. glava** propisuje da se namirnice mogu držati u predgrađu, a **40. glava** da nitko ne smije praviti medovinu za prodaju, ako ju je tko pravio, za kaznu je plaćao dva perpera, a sva se medovina proljevala. Tko je prijavio, dobivao je polovicu kazne. Za piće u svojoj kući svatko je slobodno mogao praviti medovinu. **Šesta knjiga, 55. glava** nalaže da nijedan postolar ne smije štaviti ili kuhati u kotlovima krzna ili kože unutar gradskih zidina, nikakvo pak štavljenje ne smije obaviti oko Kaštela. Ako je netko kršio naredbu, plaćao je 25 perpera. **Šesta knjiga, 56. glava** određuje da kuće što su ih sagradili ili će sagraditi štavitelji koža izvan Grada, na mjestu gdje su običavali boraviti gubavci, njima budu ozakonjene i da ih zbog njih ni općina niti ikoja druga osoba ne može uznemirivati. **Sedma knjiga, 39. glava** propisuje da se roba koju su Dubrovčani prevozili u Veneciju, i to vosak, jareće kože, bravlje kože, vuna, janjeće kože i kordovani, mora vagati na debelu mletačku mjeru. Zečjih koža trebalo je biti 2.000 u jednom milijaru, lisičjih 1.000 u jednom milijaru, kuninih koža 2.000, vjeveričjih 16.000 u jednom milijaru, govedih suhih koža 40 u jednom milijaru, 50 koža uškopljenih ovnova u jednom milijaru i 60 jelenjih koža u jednom milijaru, 150 jarećih i bravljih koža u jednom milijaru i 60 koža katabalata u milijaru. **Sedma knjiga, 41. glava** propisuje da se roba koja se prevozi u Marku jakinsku brodarina odmjeri na ovaj način: jarećih ili bravljih koža centenar za centenar, a jedan centenar srnećih koža za dva centenara bravljih koža, tisuću i tristo libara voska dubrovačka mjera za jedan centenar bravljih koža, a 125 koža katabalata za jedan centenar kordovana te jedan milijar ispredene vune za jedan centenar krzna, a 100 postavljenih skjavina za jedan centenar kordovana. **Osma knjiga, 23. glava**

propisuje ako na nekom obrađenom zemljištu i vinogradima životinje ili stoka nanesu štetu, pa vlasnik tih zemljišta ili vinograda uspije uhvatiti životinje ili stoku na svojem zemljištu ili vinogradu, ili tu štetu uzmogne zakonito dokazati, vlasnik životinja ili stoke dužan je i mora nadoknaditi štetu vlasniku zemlje ili vinograda i platiti za svaki put dva perpera od čega je polovica pripadala općini, a druga polovica vlasniku zemlje ili vinograda. Ako se nije moglo dokazati čije su životinje, onda su oni što su stanovali u tom selu, koji su blizu zemlji ili vinogradu gdje je šteta učinjena, to jest oni stanovnici koji imaju životinje ili stoku, dužni i moraju nadoknaditi štetu vlasniku zemlje ili vinograda i za kaznu svaki put platiti dva perpera po istoj raspodjeli. Načinjenu štetu procjenjivalo je povjerenstvo. **Osma knjiga, 82. glava** propisuje da svaki Dubrovčanin ili onaj tko se drži Dubrovčaninom, ako htjedne nositi ili po drugome slati sir u neke krajeve ili mjesta osim Dubrovnika, to jest od Kotora do Zadra, mora platiti općini za carinu jedan perper za svaku tisuću libara.

Veterinarska djelatnost

U starom Dubrovniku konji su bili od životne važnosti što je razlog da su se *boni sufficientes et practici mareschalchi* ubrzo našli u Dubrovniku. Cijene konja u to su doba bile dosta visoke pa je tako jedan dobar konj koštao 20 perpera, a barka 24 perpera. Godine 1480. u gradu se u jedanaestom bloku spominje osmi lokal za konje. Konji su radi ispaše najčešće prevoženi na Pelješac gdje su ih čuvali plaćeni pastiri (*pastores equorum*). Zna se da je 1396. g. na Pilama napravljeno pojilište za konje. Broj državnih konja nije bio stalan i mijenjao se prema potrebi. Dana 14. listopada 1346. g. u Malom vijeću izglasana je odluka da se meneskalku koji će ići s poslasticima u Ugarsku povisi plaća za šest perpera. Veliko je vijeće ovlastilo kneza i Malo vijeće (vladu) da pronade veterinara empirika s kojim je sklopljen ugovor i kojemu je plaća počela teći od dana kada je krenuo za Dubrovnik, a ne kada je počeo raditi. U drugim slučajevima onima koji su pozvani na dogovor, a nisu primljeni u službu, plaćani su putni troškovi. Ako ih Malo vijeće nije primilo, Veliko je vijeće veterinare empirike primalo na godinu dana, a samo su dva primljena na dvije godine. Poslije isteka sklopljenog ugovora on bi bio produžen ili se raskidala daljnja suradnja. S onim veterinarom empirikom s kojim Vlada nije bila zadovoljna raskidala je ugovor prije ugovorenog roka, ali je dobio isplatu za cijeli mandat. Jedan od najstarijih takvih ugovora načinjen je 1385. godine. Veterinari empirici primali su se u službu pod nazivima *menescalculus* (1364. i 1389.g.), *mareschalchus* (od germanske riječi *march* ili *ma-*

rach što znači konj) što je značilo stručnjak koji ne samo da potkiva nego i liječi konje, zatim *marescalculus*, *mariscalculus*, *maraschalchus*, *mareschachus*, a jedanput se spominju pod nazivom *marachus*. Uz te je nazive stajala oznaka *equorum*, a jedanput i *pediferrator equorum*. Drugi su veterinar empirika nazivali *mango* (u grčkom znači nakit, a u latinskom kasnije konjušar), *mango equorum*, *cabalorum mango seu manrischalchus*, jedanput se pojavljuje naziv *caligarus mango ab equis te magister ferrarius mareschalchus*. Još jedan naziv prati veterinare empirike, a to je *medicus equorum*, i to kao dio naslova *mareschalchusa* (dva veterinar empirika koja su djelovala 1462. i 1464. g.). U spisima se spominje da je 12. ožujka 1462. g. u službu primljen jedan konjski liječnik s godišnjom plaćom od 120 perpera, a 1463. g. u državnu je službu uzet potkivač konja s nagradom od 36 perpera. No, izgleda da se tu radilo o 30 perpera, i to na probni rok od tri mjeseca.

Pojam *mareschalchus*, to jest *artis mareschalarie* obuhvaća ne samo posao potkivanja nego i liječenja konja. *Mareschalchusi* u 14. i 15. st. koji nisu registrirani pod nazivom *et medicus equorum* bavili su se liječenjem konja iz čega se da zaključiti da nedostatak dodatka *et medicus equorum* nije diskvalifikacija za veterinar empirika. Da su isti, potvrđuje njihova plaća koja je bila ista, a katkad, bez navedenoga dodatka, i nešto veća. Svi su strani *mareschalchusi* bili veterinari empirici, a nekolicina domaćih bili su priučeni, s manjom plaćom. Zašto samo dvojica veterinar empirika imaju titulu *medicus equorum* nije moguće odgovoriti. Strani veterinari empirici imali su plaće od 80 do 150 perpera, u prosjeku 120 perpera, a domaći bez titule *magister* imali su godišnju plaću od 30 do 70 perpera. Liječnik je imao oko 1.000, a kirurg oko 400 perpera. Veterinaru je samo na prvi pogled plaća bila mala, on je imao besplatan stan, sve svoje privatne i državne usluge posebno je naplaćivao jer je plaću dobivao samo za to što je na raspolaganju državi i privatnicima. Potkivanje konja kretalo se između 1 i 1,5 groševa po nozi, nekada je za Dubrovčane bila fiksna cijena, a za nedubrovčane vrijedilo je pravilo pogodbe. Nova potkova i čavli koštali su 5 groševa. Cijena liječenja životinja određivana je sporazumno između vlasnika životinje i veterinar empirika. Neke su cijene bile određene, kao što je puštanje krvi u konja koje je koštalo jedan groš. Iz 1485. g. spominje se da veterinar potkivanje i liječenje može naplatiti po uobičajenim cijenama iz čega se da zaključiti da su one bile ustaljene. Veterinari su držali naučnike falmuse s kojima su sklapali ugovore na nekoliko godina. Dubrovačka je vlada veterinarima davala besplatan stan i radionicu.

Dubrovački veterinari empirici

Već 1364. godine spominje se *menescalculus* kao pratitelj ugarskog kralja Lajoša. Pretpostavlja se da je ostao u službi do 1381. g. Zna se da je 1379. g. u Dubrovniku djelovao konjušar kojemu je povjereno liječenje konja bosanskog kralja Tvrtka. Godine 1385. u službu su primljena dva konjušara, Nardi i Antonije (1385. – 1389.) koji su za godinu dana dobili 200 perpera. Svađali su se te je kasnije u službi ostao samo Antonije. Ivan Matiaschevic (1390. – 1392.), primljen je u službu s plaćom od 10 zlatnih dukata pod uvjetom da mora potkivati konje Dubrovčana za 5 groševa, a druge može naplatiti kako mu se sviđa. Njega će naslijediti Martinus de Santo Dimitrio (1392. – 1395.). Navodi se da je Malo vijeće 1. lipnja 1392. g. primilo u službu Martina iz Sremske Mitrovice kao konjušara s plaćom od 30 dukata. Radec Chucey (1395.) obavljao je konjušarski zanat, a Antonius *mareschalchus equorum* bit će u službi do 1396. od 1397. g. Nakon njega u službu dolaze Peter Michelyevich i Bogich Peternich koji se spominju samo 20. listopada 1379. g. Njih će naslijediti konjušar Peter Ungarus (1398. – 1402.) s plaćom od 30 perpera godišnje. Kao *mareschalchus* 1399. spominje se Jurech te Chaloe (1402. g.). Magistra Stephanusa de Mediolana (1403. – 1404.), *mareschalchus equorum*, naslijedit će Bogich Chalos (1407. – 1430.), a zaključujemo da nije bio

dobar stručnjak jer mu je vlada odredila malu plaću. Njega je naslijedio magister Johannes de Lecio (1431. – 1433.). Evangelist Johannis de Fabriano ili Marchianus (1434. – 1435.), Magister Gasparinus (1435. – 1437.), magister Matheus Johannis de Firmo (1438. – 1441.), magister Nicola (1442. – 1443.), magister Johannes de Francia (1444. – 1453.), Longinus (1435. – 1455.), magister Raphael (1455. – 1459.), magister Johannes Marci de Camerino (1459. – 1461.), Cola Bacilerius (1461. – 1462.), magister Monginus (1462. – 1464.), Pethar Radovanovich (1476.), Philippus Jacobi Siculus (1468. – 1469.), Radic Stancich (1469.), magister Johannes de Sancto Genesio de Apulia (1472. – 1482.), magister Donatus de Licio (1485.), magister Dominicus Jacobi de Gravina de Bari (1485. – 1518), magister Michael (1497. – 1518.).

Literatura

- ŠUNDICA, Z. (1970): Prilog proučavanju veterinarske službe u starom Dubrovniku. Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije. Beograd.
- ŠOLJIĆ, A., Z. ŠUNDICA., I. VESELIĆ (2002): Statut grada Dubrovnika. Dubrovnik.

WAHVM Congress 2014 Imperial College, London

World Association
for the History of
Veterinary Medicine

The Veterinary
History Society

The 41st Congress of the World Association for the History of Veterinary Medicine (WAHVM) will be held at Imperial College, London, United Kingdom 10-13 September 2014

The British Veterinary History Society is delighted to host this meeting for the first time in its history. We look forward to welcoming national and international delegates to our capital city, for a stimulating programme of events. Academic researchers, veterinary surgeons, students and other interested parties are all invited to participate. The programme will include a variety of submissions on the topic of veterinary history (broadly construed). There are two key themes, which have been selected for their historical importance and their contemporary significance.

Contact:
veterinaryhistorylondon@gmail.com

Link:
veterinaryhistorysociety.org.uk
www.wahvm.org